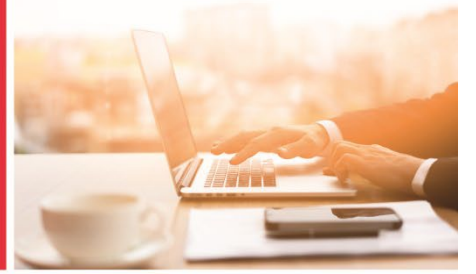

DENET DUYURU
Vergi

AUDIT | TAX | ADVISORY

For the latest from BDO Turkey, follow us

Duyuru Tarihi : 02.04.2022
Duyuru No : 2022/035
Yayımlandığı Yer : LEBİB YALKIN MEVZUAT
DERGİSİ - Nisan 2022
Sayı : 220

Mehmet MAÇ
Yeminli Mali Müşavir

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2021 yılında 11,8 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 167'dan fazla ülkede bulunan 1.728 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 97.292 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlara ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

HEDİYE ÇEKİ veya KARTI İLE YAPILAN ALIMLARIN FATURASI KİM ADINA DÜZENLENMELİDİR?**ÖZET:**

2 ay önce yayımlanan bir yazımızda ¹ faturanın kim adına düzenlenmesi konusunu ele almıştık.

Bu yazımızda ise ödemesi HEDİYE ÇEKİ veya KARTI ² ile yapılan alımlara ait faturanın;

- Hediye çekini satın alan adına mı,
- Hediye çekini ibraz ederek malı veya hizmeti alan adına mı,

¹ Yaklaşım Dergisinin Aralık 2021 sayısında yayımlanan "FAT DÜZENLENMESİ GEREKTİĞİ" başlıklı yazımız. (www.denet.com.tr/makaleler/mehmetmac/2021)

² Hediye çeki uygulaması genellikle, üzerine bilgi yüklenmiş I şeklinde olup, yazımızdaki hediye çeki ibareleri bu kartları d DENET DUYURU Sayı : 2022/035

- Yoksa bu mal veya hizmetin gerçek alıcısı olan firma adına mı,

düzenlenmesi gerektiği hakkındaki bilgilere ve görüşlerimize yer verilmiştir.

Özetlemek gerekirse;

Maliye İdaresi önceleri, ödemesi hediye çeki ile yapılan alımlara ait faturanın, hediye çekini satın alan adına düzenlenmesi gerektiği yönünde özelgeler vermekteydi.

İdare sonradan görüş değiştirmiş olup verdiği son özelgede hediye çeki ile yapılan alımlara ait faturanın çeki ibraz eden adına düzenlenmesi gerektiği şeklinde yorumda bulunmuştur.

Bize göre, HEDİYE ÇEKİ İLE YAPILAN ALIMLARA AİT FATURANIN KİM ADINA DÜZENLENECEĞİ PEŞİNEN BELİRLENEMEZ.

- Şayet hediye çekinin bedelini ödeyen veya karşılayan bir firma ise ve bu firma söz konusu çek ile yapılan alımın faturasının kendi adına düzenlenmesini istiyorsa bu talep yerine getirilmelidir.
- Çeki satın alan veya bedelini karşılayan firma kendi adına fatura istememişse, faturanın hediye çekini ibraz eden şahıs veya bu şahsın işaret ettiği gerçek alıcı adına düzenlenmesi gerekir.

Perakendeci firmalar tarafından düzenlenip, uygun görülen kişilere bedelsiz olarak verilen, söz konusu firmanın satış yerlerinde indirim uygulanmasını sağlayan iskonto veya indirim çekleri (veya kartları) yazımızın konusu dışındadır.

ANAHTAR KELİMELER:

Hediye çeki, hediye kartı, fatura, fatura muhatabı, müşteri, perakende, ibraz, temsil ve ağrlama, aynı ücret, yazar kasa, fatura düzenleme haddi.

1. MALİYE İDARESİ BEDELİ HEDİYE ÇEKİ İLE ÖDENEN ALIMLARIN KİM ADINA FATURA EDİLECEĞİ KONUSUNDAKİ GÖRÜŞÜNÜ DEĞİŞTİRMİŞTİR:

Bilindiği üzere bazı firmalar sadece kendi mağaza, market veya dükkanlarında yapılan alımların bedelini ödemede geçerli olan hediye çekleri düzenlemekte, bu çekleri satın alanlar çeki ödeme aracı olarak kullanmak suretiyle bu yerlerde alım yapmakta veya çeki hediye ederek, başka kişilerin alımda bulunmasını sağlamaktadırlar.

Hediye çeki teslimleri mal veya hizmet verilmesi niteliğinde olmadığı için fatura düzenlenmesini gerektirmemektedir. 4 nolu dipnotta belirttiğimiz özelgede, hediye çeki tesliminde fatura düzenlenmeyeceği, çek tesliminin herhangi bir belge ile (mesela dekontla) belgelenebileceği belirtilmiştir. (Hediye çeki

tesliminin KDV'siz fatura ile belgelenmesine engel yoktur. Bu fatura KDV beyannameinde gösterilmez.)

Hediye çeki ödeme aracı olarak kullanılmak suretiyle mal veya hizmet alındığında bu mal veya hizmetin, tabi olduğu KDV oranı üzerinden fatura ve benzeri belgeye bağlanması gerekmektedir.

Hediye çekleri konusundaki bir yazımızda ³ belirttiğimiz gibi Maliye İdaresi öteden beri, ödemesi hediye çekiyle yapılan alımlara ait faturaların çeki satın alan adına düzenlenmesi gerektiği görüşündeydi.

Nitekim bir özelgede ⁴ ;

“

.....

- Kurumunuzca gelir veya kurumlar vergisi mükelleflerine teslim edilen hediye çeklerinin, söz konusu mükellefler tarafından nihai kullanıcılara teslimi sonrasında bu kişiler tarafından kullanılmasını müteakip, hediye çeklerinin nihai kullanıcılarına yapılan teslim ve hizmetlerin karşılığını teşkil eden bedel üzerinden teslim konu mal ve hizmetin tabi olduğu oranda KDV hesaplanması, ancak faturanın hediye çekinin teslim edildiği gelir veya kurumlar vergisi mükellefi adına düzenlenmesi gerekmektedir.”

denilmiştir.

Aynı İdarenin daha sonra verdiği özelgede ⁵ ise;

---

³ Lebib Yalkın Dergisinin Nisan 2012 sayısında yayımlanan “*HEDİYE ÇEKLERİNİN, KDV, BELGELEME, GELİR ve GİDER KAYDI KARŞISINDAKİ DURUMU*” başlıklı yazımız. (www.denet.com.tr/makaleler/mehmetmac/2012)

⁴ Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından verilen 10.04.2014 tarih ve 64597866-105[229-2014]-41 sayılı özelge.

⁵ Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından verilen 11.07.2018 tarih ve 64597866-105-15439 sayılı özelge.

“

.....
- Hediye çekleri/kartları kullanılarak şirketinizden mal veya hizmet satın alınması halinde ise hediye çeki/kartı bedelini ödeyerek şirketinizden alan değil, bu çekleri/kartları kullanarak alışveriş yapan kişiler adına genel esaslar çerçevesinde fatura/fatura yerine geçen belge düzenlenmesi gerekmektedir.”

denilmek suretiyle tam tersi bir görüş ileri sürülmüştür.

Başka bir anlatımla öznelgeyi veren Başkanlık,

- 2014 yılında, fatura muhatabının çeki satın alan olduğu görüşünderken
- 2018 yılında görüş değiştirip hediye çekini ibraz ederek malı veya hizmeti alanın fatura muhatabı olduğu yönünde öznelge vermiştir.

2. KANUNA GÖRE FATURANIN MÜŞTERİ ADINA DÜZENLENMESİ GEREKMEKTEDİR. ALIM BEDELİ HEDİYE ÇEKİ İLE ÖDENDİĞİNDE MÜŞTERİ KİMDİR ? :

Vergi Usul Kanunu'nun faturayı tarif eden 229 uncu maddesi şöyledir :

“Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında MÜŞTERİNİN borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından MÜŞTERİYE verilen ticari vesikadır.”

Görüldüğü gibi faturanın **MÜŞTERİ ADINA** düzenlenmesi yasa gereğidir.

Her bir mal alımı veya hizmet alımı, Türk Borçlar Kanunu kapsamındaki sözlü veya yazılı akde dayanır.

Mal veya hizmet alımına ilişkin sözlü veya yazılı akitteki ALICI taraf, MÜŞTERİ tanımına uymakta ve faturanın bu alıcı (müşteri) adına düzenlenmesi gerekmektedir.

Peki, BEDELİ HEDİYE ÇEKİ İLE ÖDENEN ALIMLARDA MÜŞTERİ KİMDİR?

Maliye İdaresinin son görüşüne göre bedeli hediye çeki ile ödenen alımlarda müşteri hediye çekini ibraz edendir. Bu görüşe katılmıyoruz.

Bedeli hediye çeki ile ödenen alımlarda müşterinin, aynı zamanda hediye çekini satın alan olması ihtimali vardır. Buna mukabil hediye çekini ibraz edenin müşteri durumunda olabileceği haller de söz konusu olabilir.

Bu nedenle HEDİYE ÇEKİ İLE YAPILAN ALIŞVERİŞLERDE FATURANIN KİM ADINA DÜZENLENECEĞİNİN PEŞİNEN BELİRLENMESİ MÜMKÜN DEĞİLDİR.

- Hediye çeki satın alan firma bu çeki kendi ihtiyacı olan mal veya hizmetlerin alınmasında kullanıyor olabilir. Bu durumda doğal olarak alıma ait faturanın kendi adına düzenlenmesini isteyecektir.

- Hediye çeki alan firmanın bu çeki temsil ağırlama kapsamında hediye ettiği durumda yine fatura muhatabının çeki alan firma olması gerekir. Çünkü bu durumda firma gideri mevcuttur ve firma bu giderini belgelemek ve KDV indirimini yapmak için haklı olarak kendi adına fatura düzenlenmesini isteyecektir.
- Hediye çeki bir firmanın yetkilisi tarafından alınmış ve firma bu yetkilisine çek bedelini ödemişse çekin gerçek alıcısı olan firmanın fatura talebi yerine getirilmelidir.
- Firma satın aldığı hediye çekini bir personeline ÜCRET UNSURU olarak verebilir. Bize göre söz konusu ücret unsuru nakdi ücret değil aynı ücret niteliğindedir. Çünkü firma personeline nakit ödeme yapmamakta belli bir noktada alışveriş yapmasını sağlayarak personelin ayın sahibi olmasını veya bir hizmetten yararlanmasını temin etmektedir.

Firma bu ücret giderini satıcı tarafından düzenlenecek faturayla belgelemeyi tercih edebilir. Bu durumda firma aldığı faturadaki KDV dahil tutarı sadece gelir vergisi kesintisini dikkate alarak brüte götürüp stopaja tabi tutacak ve brüt aynı ücret unsurunu gider veya maliyet kaydedecektir. (ayın ücret unsurlarında damga vergisi ve SGK primi yoktur.)

Hediye çekini satın alan firma bu çekin teslimini, personele alım gücü sağlama şeklinde değerlendirip fatura talebinde bulunmayabilir. Bu durumda, firma fatura yerine hediye çeki tutarını yine sadece gelir vergisi kesintisini dikkate alarak brütleştirip stopaja tabi tutacaktır. Çünkü bu durumda da ücretin ayın niteliğinde olma durumu devam etmektedir. Gider veya maliyetin niteliği ücret olduğu ve bordrolama yapıldığı için personeline hediye çeki veren şirketin bu giderini belgelemek için faturaya ihtiyacı yoktur. Firma hediye çekini personeline ücret unsuru olarak vermiş ve fatura talep etmemişse faturanın muhatabı çeki ibraz ederek alımda bulunan kişi olacaktır.

Sonuç olarak BİZİM GÖRÜŞÜMÜZ, ÖDEMESİ HEDİYE ÇEKİ İLE YAPILAN ALIMLARA AİT FATURANIN, ÇEKİ SATIN ALAN veya ÇEK BEDELİNİ KARŞILAYAN FİRMA ADINA DÜZENLENMESİ TALEP EDİLDİĞİ ŞAHTİRDE BU TALEBİN YERİNE GETİRİLMESİ, BÖYLE BİR TALEBİN BULUNMADIĞI DURUMLARDA FATURANIN ÇEKİ İBRAZ EDEN (veya ibraz edenin işaret ettiği gerçek alıcı) ADINA TANZİM EDİLMESİ GEREKTİĞİ YÖNÜNDEDİR.

3. HEDİYE ÇEKİNE EK PARA VERİLMEK SURETİYLE YAPILAN ALIMLARDA FATURA MUHATABI:

Hediye çeki ile yapılan alımlarda bazen hediye çekindeki meblağ satın alınmak istenen mal veya hizmet bedelinden az olduğu için fark tutar, çeki ibraz eden tarafından ödenmektedir.

Savet böyle bir durumda işlem bedelinin tamamının çeki ibraz eden adına fatura edilmesi söz konusu ise sorun yoktur.

Fakat bedelin hediye çeki kadar kısmı için çeki satın alan firmaya bakiyesi için çeki ibraz eden adına fatura talep edildiğinde sorun çıkmaktadır.

Örnek olarak bir şirket temsil ağırlama amaçlı olarak bir gerçek kişiye 3.000 TL tutarlı hediye çeki hediye etmişse ve bu gerçek kişi ilgili mağazada beğendiği 4.500 TL lik elbisenin bedelinin 3.000 TL sini hediye çekiyle kalan 1.500 TL sini kendi kredi kartıyla ödemişse, mağazanın satış sistemi tek kişi adına fatura düzenlenmesini zorunlu kıldığı için faturalamada sorun doğmaktadır.

Bu sorun sistemselsel olarak çözülemeyebilir veya bu gibi durumlarda mağaza işleticisi, parçalı fatura vermeyi reddedebilir.

Ancak böyle bir sorunun çıkması ihtimali, hediye çeki ile yapılan tüm alımlarda faturanın çeki ibraz eden adına düzenlenmesini gerektiremez.

4. FATURA DÜZENLEME SINIRININ ALTINDAKİ ALIMLAR AÇISINDAN DURUM:

Hediye çeki tutarının fatura düzenleme sınırının (2022 yılı için KDV dahil 2.000 TL nin) altında olması ve bu çek ile ödemesi yapılan alım için fatura talep edilmemesi halinde sorun doğmayacaktır. Çünkü böyle bir alımın muhatapsız olarak ödeme kaydedici cihaz (yazar kasa veya akıllı pos) fişi veya perakende satış vesikası ile belgelenmesi mümkündür. Satıcı tüm satışlarını fatura ile belgelemekte ise, KDV dahil satış tutarının fatura düzenleme haddinin altında olduğu durumlarda muhatapsız fatura düzenleyebilir. ⁶ Ancak fatura bir firma adına ve gerçek anlamda fatura olarak talep ediliyorsa, tutara bakılmaksızın bu firmanın tüm fatura bilgilerinin gösterilmesi gerekmektedir.

5. SÜRESİ DOLDUĞU İÇİN KULLANILAMAZ HALE GELEN HEDİYE ÇEKLERİ:

Hediye çekleri genellikle süreli olarak düzenlenmekte ve çek bu süre içinde kullanılmazsa geçersiz hale gelmektedir.

Böyle bir durumda ne yapılması gerektiği 4 nolu dipnotta belirttiğimiz özeldede şöyle ifade edilmiştir;

“

.....
Çekin süresinde kullanılmaması sebebiyle bedelin tarafınızda kaldığı durumlarda gelir vazılacak bu tutar için müşteri adına fatura düzenlemeniz mümkündür. Diğer taraftan, bu durumda tarafınızca herhangi mal teslimi veya hizmet ifası gerçekleşmediğinden katma değer vergisi doğmayacaktır.”

⁶ 141 nolu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 6 ncı maddesi.

Ceki satın alan ve süresini geçiren firmanın bu faturaya istinaden gider kaydı yapabileceği tabiidir.

6. SONUÇ:

Bedeli hediye çeki ile ödenmek suretiyle yapılan alımlara ait faturanın kim adına düzenlenmesi gerektiği konusundaki yeni idari görüş, fatura muhatabının çeki ibraz ederek alımda bulunan kişi olduğu yönündedir.

Bize göre bedeli hediye çeki ile ödenen alımlarda, faturanın çeki satın alan veya çek bedelini karşılayan firma adına düzenlenmesi talep ediliyorsa bu talep yerine getirilmelidir.

Böyle bir talebin olmadığı durumda fatura, hediye çekini ibraz ederek alımda bulunan kişi veya bu kişinin işaret ettiği gerçek alıcı adına düzenlenebilir. Hediye çeki ibraz edilerek yapılan KDV dahil alım tutarı fatura düzenleme haddinin altında ise ve fatura talebi yoksa, perakende satış belgesi veya muhatapsız fatura düzenlemek suretiyle sorunsuz olarak satış belgelemesi yapılabilir.